

Sygn. akt I NSNc 574/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

Marek Sławomir Molczyk (ławnik Sądu Najwyższego)

w sprawie z powództwa Ł. T.

przeciwko W. M.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 21 czerwca 2022 r.,

skargi nadzwyczajnej wniesionej przez Prokuratora Generalnego od wyroku Sądu Rejonowego w S. z 12 kwietnia 2017 r., sygn. I C [...]:

- 1. oddała skargę nadzwyczajną,**
- 2. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Prokurator Generalny (dalej: Skarżący) skargą nadzwyczajną z 30 marca 2021 r., działając na podstawie art. 89 § 1-3 w zw. z art. 115 § 1 i § 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 2021, poz. 154; dalej: u.SN), zaskarżył w całości prawomocny wyrok Sądu Rejonowego w S. z 12

kwietnia 2017 r., I C (...) w sprawie z powództwa Ł. T. (dalej: powód, pożyczkodawca) przeciwko W. M. (dalej: pozwana, pożyczkobiorca) o zapłatę. We wstępnej części skargi nadzwyczajnej, Skarżący użył formuły, w myśl której jej wniesienie jest niezbędne z uwagi na konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Zdaniem Skarżącego, w wyniku wydania wyroku Sądu Rejonowego w S. z 12 kwietnia 2017 r., w sprawie I C (...) doszło do naruszenia zasad legalizmu, praworządności i sprawiedliwości proceduralnej, wynikających z art. 2, 7, 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 1997, nr 78, poz. 486 ze zm.; dalej: Konstytucja RP), poprzez niezasadne uwzględnienie żądania powoda, w sytuacji, gdy umowa będąca podstawą żądania miała być zawarta sprzecznie z zasadami współżycia społecznego, tj. słuszności, uczciwego i bezpiecznego kontraktowania, przestrzegania dobrych obyczajów, uczciwego obrotu, rzetelnego postępowania, lojalności i zaufania i jej nieważność rozciągała się na wszystkie zobowiązania z niej wywodzone.

Skarżący na zasadzie art. 89 § 1 pkt 1 i 2 u.SN zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

I. naruszenie zasad, wolności i praw człowieka i obywatela, określonych w Konstytucji RP, a mianowicie zasady zaufania do państwa i jego organów oraz zasady bezpieczeństwa prawnego i sprawiedliwości społecznej, wynikającej z art. 2 Konstytucji RP oraz zasady legalizmu określonej w art. 7 Konstytucji RP, zobowiązującej organy władzy publicznej do działania na podstawie i w granicach prawa oraz prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy określonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, a nadto prawa do ochrony praw majątkowych określonego w art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, poprzez niezasadne uwzględnienie żądania powoda i zasądzenie na jego rzecz od pozwanej kwoty 8 833,90 zł z weksla wraz z odsetkami, podczas gdy żądanie to wywiedzione zostało z umowy pożyczki z 25 października 2012 r., która miała być sprzeczna z zasadami współżycia społecznego bowiem stanowić miała w rzeczywistości odsetki za czas opóźnienia w spłacie zawartej między stronami pożyczki z 29 czerwca 2012 r. co naruszać miało prawa majątkowe pozwanej;

II. naruszenie w sposób rażący prawa, tj.:

- art. 353¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. 2017, poz. 459; dalej: k.c.) w zw. z art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 83 § 1 k.c. w zw. z art. 5 k.c., poprzez niezasadne uwzględnienie żądania powoda i zasądzenie od pozwanej zapłaty na rzecz powoda kwoty 8 833,90 zł z weksla z odsetkami ustawowymi od 9 listopada 2012 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, w sytuacji, gdy zawarta między stronami umowa pożyczki z 25 października 2012 r. stanowi w rzeczywistości odsetki za czas opóźnienia w spłacie pożyczki z 29 czerwca 2012 r., która to umowa pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, a mianowicie zasadami przestrzegania dobrych obyczajów, uczciwego obrotu, rzetelnego postępowania, lojalności i zaufania i jej nieważność rozciąga się na wszystkie zobowiązania z niej wywodzone, co Sąd orzekający winien wziąć pod uwagę z urzędu;

- art. 353¹ k.c. oraz art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 359 § 2¹ k.c. poprzez niewłaściwe ich zastosowanie i orzeczenie, zgodnie z żądaniem pozwu o obowiązku zapłaty przez pozwaną kwoty 8 833,90 zł, podczas gdy wskazane przepisy w brzmieniu obowiązującym w dacie powstania zadłużenia przeterminowanego, mające zastosowanie w niniejszej sprawie, zgodnie z postanowieniami zawartej między stronami umowy z 29 czerwca 2012 r., stanowiły, że maksymalna wysokość odsetek za opóźnienie nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, tj. 25% w skali roku, a jeżeli przekracza tę wysokość, to należą się odsetki maksymalne, a zasądzona kwota 8 833,90 zł nie odpowiadała kwocie odsetek wynikającej z umowy pożyczki z 29 czerwca 2012 r.

Prokurator Generalny na podstawie art. 91 § 1 u.SN wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku z 12 kwietnia 2017 r., I C 301/17 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S. z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, w tym postępowania ze skargi nadzwyczajnej.

Z przytoczonego w skardze nadzwyczajnej stanu faktycznego oraz z akt sprawy wynika, że 25 marca 2013 r. do Sądu Rejonowego w S. wpłynął pozew o zapłatę wniesiony przez pełnomocnika powoda. Żądanie zawarte w powództwie

oparte zostało na podstawie dołączonego do pozwu weksla własnego na kwotę 8 833,90 zł płatnego powodowi, wystawionego przez pozwaną i jej męża.

Postanowieniem z 7 stycznia 2014 r. Sąd Rejonowy w S. zawiesił postępowanie w sprawie z uwagi na toczące się w Prokuraturze Rejonowej w S. postępowanie karne mogące mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy cywilnej. Po uzyskaniu informacji o prawomocnym umorzeniu postępowania przygotowawczego, postanowieniem z 6 sierpnia 2015 r. podjęto postępowanie w sprawie. W dniu 19 października 2015 r. nastąpiło ponowne zawieszenie postępowania, z uwagi na śmierć J. M. . Postanowieniem z 15 grudnia 2015 r. ustanowiono dla pozwanej pełnomocnika z urzędu, który jednocześnie został wyznaczony kuratorem spadku po zmarłym J. M..

W dniu 16 lutego 2017 r. ponownie podjęto postępowanie w sprawie i wyznaczono termin kolejnej rozprawy na 12 kwietnia 2017 r. W trakcie rozprawy Sąd dopuścił dowód z przesłuchania stron na okoliczność podpisania weksla, jego treści oraz treści umowy pożyczki stanowiącej podstawę zobowiązania wekslowego.

Wyrokiem z 12 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy w S. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 8 833,90 zł z odsetkami ustawowymi od 9 listopada 2012 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty. Nadto zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1 517,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. W dniu 18 kwietnia 2017 r. pozwana złożyła wniosek o doręczenie odpisu wyroku wraz z pisemnym uzasadnieniem. Uzasadnienie wyroku zostało doręczone pełnomocnikowi z urzędu pozwanej w dniu 11 maja 2017 r.

Pismem z 12 czerwca 2017 r. pozwana wniosła o przywrócenie terminu na wniesienie apelacji od wyroku Sądu Rejonowego, powołując się na niedoręczenie jej uzasadnienia orzeczenia oraz kwestionując postępowanie przydzielonego jej w sprawie pełnomocnika z urzędu.

Postanowieniem z 6 września 2017 r., I C (...) Sąd Rejonowy w S. oddalił wniosek o przywrócenie terminu do złożenia apelacji oraz odrzucił apelację. Na powyższe postanowienie zażalenie wniosła pozwana w zakresie oddalenia apelacji oraz zbadania prawidłowości postanowienia o odmowie przywrócenia terminu do wywiedzenia apelacji. Do przedmiotowego postępowania, działając na

podstawie art. 7 k.p.c. oraz 60 k.p.c., przystąpił prokurator. Postanowieniem Sądu Okręgowego w S. z 24 listopada 2017 r. oddalono zażalenie pozwanej.

W dniu 25 lutego 2019 r. Sąd Rejonowy w S. nadał wyrokowi klauzulę wykonalności, która utrzymana została w mocy postanowieniem Sądu Rejonowego w S. z 10 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nadzwyczajna nie zasługuje na uwzględnienie. Na wstępie konieczne jest przedstawienie podstawowych cech kontroli nadzwyczajnej, wynikających zarówno z unormowań ustawowych, jak i z orzecznictwa wypracowanego na ich podstawie.

I.

1. Wprowadzenie do polskiego systemu prawnego instytucji kontroli nadzwyczajnej w art. 89-95 u.SN miało na celu zaradzenie, podnoszonym w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, ograniczeniom skargi konstytucyjnej, która nie pozwalała na adekwatną reakcję względem orzeczeń sądów powszechnych lub wojskowych, które wprawdzie zapadały z naruszeniem zasad konstytucyjnych, jednak w oparciu o przepisy, którym nie można było czynić zarzutu niekonstytucyjności (zob. sygnalizacja pełnego składu TK dokonana 12 marca 2003 r., S 1/03). Skarga nadzwyczajna została wprowadzona celem zaradzenia temu deficytowi nadzwyczajnych środków zaskarżenia pozwalających na eliminację rażąco wadliwych orzeczeń z poszanowaniem prawa do sądu (zob. wyrok pełnego składu TK z 19 lutego 2003 r., P 11/02, pkt 5) afirmując w ten sposób zasadę demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej.

2. Realizując te założenia, skarga nadzwyczajna z całą pewnością nie stanowi instrumentu ponownej kontroli instancyjnej, ale instrument skonkretyzowanej kontroli konstytucyjności aktów jurysdykcyjnych, zaś jej zgodność z międzynarodowymi standardami ochrony praw człowieka była już kilkakrotnie wyjaśniana w orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyroki Sądu

Najwyższego z 28 października 2020 r., I NSNc 22/20, pkt 1-6; z 25 listopada 2020 r., I NSNc 57/20, pkt 1-5).

3. Skarga nadzwyczajna może zostać wniesiona jedynie wówczas, gdy jest to konieczne dla zapewnienia zgodności prawomocnych orzeczeń sądów powszechnych i wojskowych z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej (art. 89 § 1 *in principio*) i tylko w sytuacji, gdy można ją jednocześnie oprzeć na przynajmniej jednej z trzech podstaw, określonych w art. 89 § 1 pkt 1-3 u.SN. Sąd Najwyższy zwracał uwagę, że połączenie ogólnej przesłanki funkcjonalnej ze szczegółowymi podstawami skargi nadzwyczajnej sformułowaniem „o ile”, jednoznacznie wskazuje na konieczność jednoczesnego zaistnienia przesłanki funkcjonalnej i którejś (przynajmniej jednej) z jej szczegółowych podstaw wymienionych w art. 89 § 1 pkt 1-3 u.SN (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 czerwca 2020 r., I NSNc 48/19). Jednocześnie, wzajemna relacja, zachodząca między przesłanką funkcjonalną i przesłankami szczegółowymi wymaga, aby w pierwszej kolejności dokonać oceny zaistnienia podstaw szczegółowych, a następnie dopiero dokonać oceny tego, czy ziściła się również przesłanka funkcjonalna, poprzez wykazanie, że uwzględnienie skargi nadzwyczajnej jest konieczne dla zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 28 października 2020 r., I NSNc 22/20, pkt 2; z 25 listopada 2020 r., I NSNc 57/20, pkt 10).

O ile jednak ocena spełnienia przesłanek szczegółowych sprowadza się, w dużym uproszczeniu, do dokonania subsumpcji, o tyle dokonując oceny ziszczenia się przesłanki funkcjonalnej, czyli oceniając konieczność zapewnienia zgodności prawomocnych orzeczeń z art. 2 Konstytucji RP, kluczowe jest ważenie konstytucyjnych wartości (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 28 października 2020 r., I NSNc 22/20; z 25 listopada 2020 r., I NSNc 57/20; z 21 kwietnia 2021 r., I NSNc 89/20).

4. Chociaż więc skarga nadzwyczajna jest instrumentem szeroko pojętego wymiaru sprawiedliwości w znaczeniu o którym mowa w art. 175 ust. 1 Konstytucji RP, to przesłanka funkcjonalna skargi, nakazująca dokonanie oceny tego, czy uchylenie lub zmiana zaskarżonego orzeczenia sądu powszechnego są

konieczne dla zapewnienia poszanowania zasady ustrojowej wyrażonej w art. 2 Konstytucji RP, podobnie jak i możliwość sformułowania zarzutów przewidzianych w art. 89 § 1 pkt 1 u.SN, czynią z tej skargi w pierwszej kolejności instrument skonkretyzowanej kontroli konstytucyjności orzeczeń sądowych.

5. Precyzyjne określenie przesłanek przedmiotowych skargi nadzwyczajnej związane jest z jej funkcją ochronną w ujęciu Konstytucji RP, tj. z jednej strony, z dążeniem do zapewnienia prawidłowości działania organów władzy publicznej (art. 7 w związku z art. 2 Konstytucji RP), a z drugiej strony, z konieczną ochroną stabilności i prawomocności orzeczeń sądowych oraz kształtowanych przez nie stosunków prawnych (art. 45 w związku z art. 2 Konstytucji RP; zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 października 2020 r., I NSNc 22/20; wyrok Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2021 r., I NSNk 3/19). Konstrukcyjnym założeniem skargi nadzwyczajnej jest więc takie określenie jej przesłanek, aby służyła ona eliminowaniu z obrotu orzeczeń sądowych obarczonych wadami o fundamentalnym znaczeniu w świetle zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. W konsekwencji, stwierdzone naruszenia muszą być na tyle poważne, by względ na całokształt zasady wynikającej z art. 2 Konstytucji RP nakazywał ingerencję w powagę rzeczy osądzonej (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 9 grudnia 2020 r., I NSNu 1/20 i z 13 stycznia 2021 r., I NSNk 3/19).

6. Sąd Najwyższy wielokrotnie już zwracał uwagę, że specyfika przesłanki funkcjonalnej skargi nadzwyczajnej musi być uwzględniona przy odpowiednim stosowaniu art. 398¹³ § 1 k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 u.SN, przewidującego związanie sądu podstawami skargi. Jak podkreślał Sąd Najwyższy, konieczność zapewnienia zgodności z art. 2 Konstytucji wymaga wzięcia pod uwagę sformułowanych w orzecznictwie i doktrynie zasad konkretyzujących tę normę ustrojową. Sąd Najwyższy nie może jednak abstrahować od całokształtu zasady wyrażonej w tym przepisie Konstytucji, nawet jeśli skarżący nie wyeksplikował z należytą dokładnością, istotnych dla sprawy aspektów zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 28 października 2020 r., I NSNc 22/20; z 25 listopada 2020 r., I NSNc 57/20; postanowienia Sądu Najwyższego

z 6 października 2021 r., I NSNc 357/21; z 3 sierpnia 2021 r., I NSNc 169/20; z 28 września 2021 r., I NSNc 107/21; z 29 września 2021 r., I NSNc 228/21; z 27 października 2021 r., I NSNc 180/21).

II.

7. Dokonując oceny dopuszczalności skargi nadzwyczajnej, w pierwszej kolejności wskazać należy, że zaskarżone orzeczenie w sposób niebudzący wątpliwości wydane zostało przez sąd powszechny. W świetle art. 363 § 1 k.p.c. zaskarżony wyrok jest również od 26 maja 2017 r. prawomocny, bowiem nie przysługuje względem niego środek odwoławczy lub inny środek zaskarżenia. Powyższy wyrok nie może zostać wzruszony w drodze nadzwyczajnych środków zaskarżenia innych niż skarga nadzwyczajna. W szczególności, w sprawie tej nie można było wnieść skargi kasacyjnej ze względu na wartość przedmiotu sporu (8 833,90 zł). Z akt sprawy nie wynika również, by od zaskarżonego orzeczenia wniesiono wcześniej skargę nadzwyczajną (art. 90 § 1 u.SN). W świetle art. 115 § 1a u.SN oczywista jest legitymacja Prokuratora Generalnego do wniesienia skargi nadzwyczajnej, co nastąpiło z zachowaniem ustawowego terminu (art. 115 § 1 u.SN).

III.

8. Prokurator Generalny w punkcie I *petitum*, zarzuca zaskarżonemu wyrokowi na podstawie art. 89 § 1 pkt 1 u.SN, naruszenie zasad, wolności i praw człowieka i obywatela, określonych w art. 2, 7, 45 ust. 1 oraz art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji RP. Sąd Najwyższy podkreśla, że jeśli chodzi o zasady konstytucyjne, o których mowa w art. 89 § 1 pkt 1 u.SN, to muszą być one wyraźnie „określone” (wskazane) w przepisach Konstytucji RP. Oznacza to, że w ramach tej przesłanki szczególnej nie można formułować zarzutów naruszenia norm konstytucyjnych, których obowiązywanie jest efektem wykładni z art. 2 Konstytucji RP. Zasadami wprost określonymi w Konstytucji RP są np. zasady: ochrony małżeństwa i rodziny (art. 18 Konstytucji RP), godności człowieka (art. 30 Konstytucji RP), równości (art. 32 Konstytucji RP) lub ochrony praw dziecka (art. 72 Konstytucji RP). Natomiast szereg szczegółowych zasad pochodnych wywiedzionych z meta-zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej (takie jak zasada zaufania do państwa) mogą być

skutecznie podnoszone jedynie w ramach uzasadnienia ogólnej podstawy skargi nadzwyczajnej (art. 89 § 1 *in principio* u.SN). Inaczej rzecz ujmując, zasadami w rozumieniu art. 89 § 1 pkt 1 u.SN są zasady konstytucyjne wprost wyrażone w tekście Konstytucji RP, nie zaś takie, które zostały przez orzecznictwo wyprowadzone z art. 2 Konstytucji RP nie znajdując bezpośredniego wyrazu w żadnym przepisie konstytucji (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 31 sierpnia 2021 r., I NSNc 82/20; postanowienie Sądu Najwyższego z 16 lutego 2022 r., I NSNc 601/21, pkt 14).

9. Na tle niniejszej sprawy zarzut naruszenia art. 7 Konstytucji RP nie zasługiwał na uwzględnienie. Powołany artykuł stanowi, że organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Sąd Najwyższy stwierdza, że zasada legalizmu ma charakter formalny, wymaga bowiem, aby organy państwa działały wyłącznie na podstawie prawa i nie czyniły tego poza zakresem ich kompetencji (*ultra vires*). Tym samym zarzuty naruszenia art. 7 Konstytucji RP muszą dotyczyć formalnych podstaw działań podejmowanych przez organy państwa (w tym również zakresu jurysdykcji i właściwości sądów), nie zaś zgodności z prawem merytorycznych rozstrzygnięć podejmowanych przez te organy (zob. wyroki Sądu Najwyższego z: 7 grudnia 2021 r., I NSNc 26/21; 15 grudnia 2021 r., I NSNc 147/21).

10. Analiza skargi nadzwyczajnej wskazuje, że zaskarżonemu orzeczeniu zarzuca się w rzeczywistości uwzględnienie żądania powoda, podczas gdy umowa będąca podstawą tego żądania – zdaniem Skarżącego – była zawarta w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Nieważnością z tego tytułu miała być dotknięta umowa pożyczki nr (...) z 25 października 2012 r. zawarta pomiędzy powodem i powódką oraz jej mężem, zabezpieczona w tym samym dniu, wekslem własnym na kwotę 8 833,90 zł, na podstawie którego powód oparł następnie swoje żądanie w sprawie I C (...). W wyniku przeprowadzonego postępowania, ustalono jednak, że zobowiązanie wynikające z rzeczzonego weksla jest ważne i skuteczne w związku z czym powództwo podlegało uwzględnieniu w całości, o czym Sąd Rejonowy w S. orzekł w wyroku z 12 kwietnia 2017 r.

W tym miejscu podkreślenia wymaga fakt, że przedmiotem kontroli nadzwyczajnej nie jest treść umowy, której Skarżący zarzuca sprzeczność

z zasadami współżycia społecznego, lecz treść prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego. W niniejszej sprawie prawomocne orzeczenie Sądu Rejonowego w S. wydane zostało w oparciu o weksel własny, który nie budził żadnych wątpliwości, był ważny i zupełny już od chwili jego wystawienia, z którymi to ustaleniami zgodził się również sam Skarżący, stwierdzając, że: „Sąd orzekający w sprawie prawidłowo ocenił charakter stosunku prawnego łączącego strony” (s. 20 skargi, k. 26).

11. Jeśli chodzi o charakter prawny weksla własnego warto przypomnieć, że weksel własny kreuje abstrakcyjne zobowiązanie zapłacenia przez wystawcę weksla oznaczonej sumy pieniężnej (zob. *Komentarz do art. 101 Prawa wekslowego*, Bagińska, 2018, wydanie 7). Abstrakcyjność zobowiązania jest specyficzną cechą weksla własnego. Warto przy tym zaznaczyć, że w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy uznał, że weksel będący podstawą żądania powoda, spełnia wymagania określone w art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz.U. nr 37, poz. 282 ze zm.; dalej: prawo wekslowe), a zatem spełnia wszystkie ustawowe przesłanki, zapewniające istnienie praw wynikających z abstrakcyjnego przyrzeczenia zapłaty.

12. Powyższe rozważania prowadzą zatem do uznania bezzasadności zarzutu naruszenia art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji RP. W niniejszej sprawie nie można bowiem zgodzić się z twierdzeniem Prokuratora Generalnego, że zasądzenie „kwoty wynikającej pośrednio z nieważnej czynności prawnej, dokonanej z naruszeniem prawa, narusza przede wszystkim chronione przez Konstytucję prawa majątkowe pozwanej” (s. 11 *in fine* skargi, k. 17). Podkreślić należy, że zaskarżony wyrok autoryzował zobowiązanie mające swe źródło w wekslu własnym, który *notabene* został wydany po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w sprawie, w trakcie którego zapewniono stronom realną możliwość przedstawienia swoich stanowisk, a sąd je wziął pod uwagę.

13. Tym samym, Sąd Rejonowy wydając w przedmiotowej sprawie orzeczenie, nie naruszył prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy, które jest zagwarantowane w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Postępowanie sprawiedliwe to w szczególności takie, które zapewnia równość uczestników i czytelne zasady procedowania. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego podkreśla się,

że prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności, wymaga takiego ukształtowania środków proceduralnych, które umożliwia właściwe zrównoważenie pozycji procesowej każdej ze stron (zob. *Komentarz do art. 45 Konstytucji RP*, red. Błaszczak 2021, wyd. 1).

14. W świetle wyżej ustalonych okoliczności, chybiony jest również zarzut naruszenia w sposób rażący prawa materialnego (zarzut II). Ekspozowane przez Prokuratora Generalnego zarzuty naruszenia przepisów Kodeksu cywilnego odnoszą się w rzeczywistości do umowy pożyczki z 25 października 2012 r., na przemian z kwestionowaniem wysokości odsetek wynikających z poprzednio zawartej między stronami umowy pożyczki z 29 czerwca 2012 r., która nie stanowiła podstawy rozstrzygnięcia w sprawie I C (...). Podkreślenia wymaga zatem fakt, że zarzuty naruszenia prawa materialnego pozbawione są zasadności.

15. Jak wynika z utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarga nadzwyczajna w pierwszej kolejności poddawana jest badaniu w zakresie zaistnienia podstaw szczegółowych, a następnie w przypadku uznania którejś ze szczegółowych podstaw skargi za uzasadnioną, ocenie podlega okoliczność ziszczenia się również przesłanki ogólnej (funkcjonalnej). Wobec powyższego, brak spełnienia przynajmniej jednej z przesłanek szczegółowych skargi nadzwyczajnej, wyłącza konieczność oceny tego, czy w sprawie występuje przesłanka ogólna. W niniejszej sprawie, zarzuty będące podstawą skargi nadzwyczajnej okazały się bezprzedmiotowe, w konsekwencji nie zostały spełnione przesłanki szczegółowe uregulowane w art. 89 § 1 pkt 1 i 2 u.SN, nie występuje więc konieczność badania przesłanki ogólnej.

16. Na marginesie należy dodać, że prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w S. postępowanie karne obejmujące swym przedmiotem m.in. okoliczności zawarcia umowy pożyczki z 25 października 2012 r., stanowiło przyczynę zawieszenia postępowania w rozpatrywanej sprawie (do czasu prawomocnego umorzenia śledztwa), natomiast ewentualna zmiana rozstrzygnięcia, mająca miejsce w przyszłości, może stanowić asumpt do podjęcia kolejnych działań. Przy tym warto zaakcentować okoliczność, że z analizy akt sprawy nie wynika, aby pozwana, wystąpiła z powództwem o ustalenie nieważności

kwestionowanej przez nią umowy pożyczki, co w konsekwencji prowadzi do stwierdzenia, że zaniechania strony w zakresie ochrony własnych interesów, nie mogą być rekompensowane w drodze nadzwyczajnych środków zaskarżenia.

17. Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 91 § 1 *in fine* u.SN oddalił skargę nadzwyczajną.

18. Jednocześnie, na podstawie art. 398¹⁸ k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 u.SN Sąd Najwyższy zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania wywołanego wniesieniem skargi nadzwyczajnej.